

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК СЬОМИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
Телефон редакції 1458.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1912

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.
11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25

Передплату на рік можна виплачувати частками в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протяжні перш. шість місяців.

Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 карб. 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через поштомату, то платять за газету по ціні, встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу.)

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу Редакції може скорочувати і змінити статті більш, статті до друку негодяться, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, звільнюються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети віршів редакції не листується.

Прочитати авторів додержуватись правоплати „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:

ЗА РЯДОК ПЕТИТУ. АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:
перед текстом . . . . . 20 коп.
після тексту . . . . . 10 коп.
„сторонні повідомлення“ . . . . . 50 коп.

За ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ.
Оповістки про помилкування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

ОПОВІСТКИ від окремих осіб, фірм і закладів, що мешають, або мають свої Головні контори чи Управи закордоном і скрізь в межах Російської держави за ВИКЛЮЧНИМ губерній: Київської, Харківської, Херсонської, Орловської, та Подільської, окрім контори „Ради“,—приймаються виключно в ЦЕНТРАЛЬНІЙ КОНТОРІ ОБ'ЯВЛЕНІЙ ТОРГ. ДОМА Л. Я. МЕЦІЛЯ в Но. Москва, Милицкая, дому Сытова та в ОТДІЛАХ ТОГО Т. Д.: „в Петербурзі, — Морская 11; Варшаві, — Маршаловская 130; Вільно, — Большая 38; Лодзі—Петровская 1 Паризі, — 8, плац. Биржа“.

Приймається передплата

на 1912 рік

на українську газету

„РАДА“

РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.

Газета політична, економічна і літературна. Виходить у Києві щодня окрім понеділків і днів після великих свят. „Рада“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за кордоном; друкує фельетони, а також статті критичні і твори красного письменства.

ДО СПІВРОБІТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили.

„Рада“ має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, в Мюнхені, у Відні, в Празі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цей і по той бік кордону

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.	на 1 м.
11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб.; в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця впродовж першого півріччя.

Пробні №№—безплатно.
Всім передплатникам, що виплатять ШЕ ШІСТЬ РУБЛІВ буде вислано

„Словник української мови“

Зібраний редакцією журн. „Кіевская Старина“, преміюваний Рос. Акад. Наук і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА, в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.

ЗМІНА АДРЕСИ—30 к., артистам і учням всіх шкіл—БЕЗПЛАТНО.
Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплата на „Раді“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається: у Києві: 1) в Українській Книгарні, Безаківська 8, 2) в Книгарні „Л. Н. В.“, В. Володимирська 28, і 3) в Книгарні Череповського, Фундуківська і 4) в крамничі „Час“, Театральна пл. 48; у Варшаві в Гр. Ступурі; в Одесі в крамничі Литвиненка і в україн. книгарні „Діло“, Конна, 11; в Катеринославі—Книгарні Лозинської, Проспект в Мелітополі—Межевая, д. 6. Єсєова у д. Залізняк; в Подільській, Проспект в Мелітополі—Межевая, д. 6. Єсєова у д. Залізняк; в Подільській—Книгарня Маркєвича, бульвар Котляревського; в Петербурзі—Книгарня Волф; в Харкові—Українська Книгарня, Рыба.

Редактор В. Яновський. Видавець Г. Чикаленко.

Театр Городського Народного Дому

Трупа українських артистів Миколи САДОВСЬКОГО.

Сьогодні, 7-го априля у 4-й раз нова п'єса І. Франка **УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ** на 5 дій. Завтра, 8-го, дві вистави: ранком по цінах від 10 до 50 к. ДАМ СЕРЦЮ ВОЛЮ, ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ др. на 4 д. з співами Кропивницького. Вечер. нова історична опера БРАНА РИКСОЛІЯ на 3 х. з прологом, муз. Стинського, лібрето виправлено М. Садовським, у 1-й дії (вставний) балет-танець „БАЙДЕРК“. У понеділок, 9-го, по цінах від 10 к. до 1 р. 20 к. ДВІ СЕМ'ї на 4 дії У вівторок, 10-го, у 1-й раз по відновленню **Житєйське море** (продовж. комедія Карпенка-Карого) на 4 дії Женя п'єси „СУГІА“. Квитки продаються на всі оповіщені вистави. Початок: ранк. о 11 год. дня, вечер. о 8 год. Відпов. режис. М. Садовський.

Перший ТЕАТР „МІНІАТЮР“

ІНСТИТУТСЬКА, 3. Телефон 35-78.

Сьогодні, 7-го і в вівторок 8-го априля 1912 р.

XXV-й ЦИКЛ

- 1) Два П'єрро или б'єлий ужинъ ком. в віршах на 1 д. Е. Ростана, 2) Слабая струна перек. Шенк.-Курєвник.
- 3) Ночью (опіна). В антрактах СІМІАТО. реж. С. Матерія.
- 4) Солнці виступи ГРАФ. Початок о 7 год. вечора, в неділю в 6 г. По сьвєтєх: 1-8—7 г., 2-8—8 г., 15 хв., 3-8—9 г., 30 хв., 4-8—10 г., 45 хв., 5-8—11 г. Вхід через кожних пів години. Садуєчий XXV-й шік в понеділок 9-го априля.

І-ша ЗУБНА лікарня.

Прорізна Ю. ПРИ ЛІКАРНІ ХІРУРГ.

Боротьба за землю.

(Од власного львівського кореспондента).

І.

Як національна боротьба витискається в усі області громадського життя, це можна бачити хоч-би в той боротьбі за землю, що починає все більше розгорятися між поляками й українцями в Східній Галичині.

По аграрним програмам партій, які в основі громадського ладу ставлять працю, земля повинна належати до тих, що обробляють її своїми руками. Це значить: велика земельна власність повинна бути внесена і вся земля повинна бути передана в руки робочого селянства.

Очевидно, ця програма в Галичині не має поки що ніяких виглядів на близьке здійснення. Та тимчасом велика земельна власність починає тут переходити в руки селянства—правда, багатого—іншим способом: через парцеляцію, щоб-то продавання великої земельної власності більшими й меншими участками між селян.

І тут власне виникає між поляками й українцями боротьба за землю. Як відомо велика земельна власність в Східній Галичині належить ще з тих часів, як ця частина української землі дісталася під панування Польщі, до поляків або (в новітших часах) спольщених жидів; селянство-ж тут українське. Звичайно найаружніше купувати землю великої власності місцевим або сусіднім селянам та коли-б землю великої власності, яка знаходиться в польських руках, розкупили місцеві, щоб-то українські селяни, то через те саме почали-б зникати в Східній Галичині ті польські оази, які уявляв в себе велика земельна власність.

Але-ж поляки ні за що в світі не хотять випустити з своїх рук панування над українським народом. І це знаходить вислів у програмах польських демократичних партій.

Польські консерватори казали: Через те, що польське панування на українській землі опирається на політичний привілей та економічний сил польської земельної власності, треба обороняти ті привілеї перед демократичними амаганнями, а також треба помагати великій земельній власності встояти економічно на ногах.

Та ані одно ані друге не підходило під домагання демократичних партій, які боролися за політичну рівність і обстоювали принцип, що земля повинна перейти в руки селянства. І от польські демократичні партії в інтерес польського панування над українським народом вносять ось які поправки до своїх демократичних принципів.

Політичні привілеї великої земельної власності—говорять вони—треба зникати, але з цього не виходить, щоб те зникнення мусило вийти на користь української народної маси. Ті політичні привілеї польських поміщиків на українській землі—це добро цілого польського народу, і

відбираючи їх од польських поміщиків, треба їх перенести на весь польський народ, так польський народ панував політично над українським народом.

Висловом цього становища польських демократичних партій являється виборчий закон до австрійського парламенту. Через те, що цей закон опирається на загальним і рівним виборчим правам, відношення між польськими й українськими мандатами повинно б відповідати відношенню між обома народами, значить поляки (в жидами) повинні б бути дістали в галицьких мандатів 58 проц., українці 42 проц. Тим часом поляки дістали 73,6 проц., українці 26,4 проц. мандатів.

Таку саму поправку вносять польські демократичні партії в аграрну справу. Згоджуючись з тим, що велика земельна власність повинна перейти в руки селянства, вони додають, що польська земля повинна перейти в руки польського селянства. А що велику земельну власність в Східній Галичині, через те, що вона знаходиться в польських руках, вони вважають польською землею, то на їх думку та велика земельна власність в Східній Галичині не сміє перейти в руки місцевого українського селянства, бо тоді зникла б одна з основ польського панування над українським народом,—тільки повинна вона перейти в руки справданеного в Східній Галичині польського селянства.

Не треба багато слів, щоб показати наскільки таке постановлення справи не справедливе. Адже та велика земельна власність в Східній Галичині, яку всі поляки, без ріжівці партій, вважають польською землею,—це-ж споконвічна українська земля, яка дісталася в польські руки після завоювання, роздарована польськими жорлоями між польських панів. Тай не тим тільки вона українська, що лежить на українській етнографічній території, але також тим, що всю економічну вартість, яку вона має, аавдячує вона українським робочим рукам. Це-ж українське селянство обробляло її віка цілі своїми руками, зрошуючи своїм потом і кровю і сльозами. І в домаганню, щоб земля перейшла в руки тих, що її обробляють, лежить власне той вищий етичний змісл, те домагання справедливості, що хто обробляє землю своїми руками, тому вона й повинна належати, бо він віковим працю своєю набув на неї виключне право.

Таким чином велика земельна власність в Східній Галичині належить тільки українському селянству і тільки йому одному. І польські демократичні партії, домагаючись, щоб вона перейшла в руки польського селянства, стоять на тому самому становищі завоювання, на якому стояли польські королі, роздаровуючи українській землі польському панству.

М. Лозинський.

Нова чеська праця про Славянщину.

І.

Недавно—відоме чеське видавництво І. Лайхтера—видало величезну чеську працю про Славянщину під назвою: „Slovanstvo. Obraz jeho minulosti a pritomnosti“—цеб то: „Славянщина. Образ її минулості та сучасності“. Оця книга має 777 сторінок, до неї додано 15 сторінок передмову д-ра Крамаржа, а на кінці додано етнографічну карту Славянщини, зроблену відомим чеським славистом, проф. чеського пражського університету Я. Нідерле. Ця книга коштує 12 кор. 50 сотиків себ то на наші гроші—5 карбованців.

Книга „Славянщина“ не є працею одної людини. Навпаки вона складається з низки самостійних більших чи менших монографічних нарисів, написаних ріжкими авторами спеціалістами по даному питанню.

Одже ціля агаданого вступу д-ра Крамаржа, у якому говориться про історію цієї книги, а потім формується ідеологія неославизму—наслідок монографія чеського історика Я. Фідло, професора пражського університету: „Історичний розвиток Славянщини“ (ст. 8—131).

Далі маємо чудову монографію про сучасне політичне положення поодиноких славянських народів, автором якої є також професор пражського чеського університету д-р Я. Кадєн. Його праця називається: „Сучасне положення Славянщини“ (ст. 156—348).

Між очима двома більшими та самостійними розвідками уміщено дуже короткий та загальний статистично-демографічний огляд славянщини, написаний молодим чеським статистиком проф. А. Болаєм.

Його нарис (ст. 135—155) складається в двох частях: I) про територію славянських народів, II) статистика та демографія поодиноких славянських народів.

Про релігійні справи та церковну організацію славян маємо знову дві розвідки, вище вже агаданих чеських вчених: Відла та Колєца.

Огляд славянського шкільництва (ст. 408—449) написав добрий знавець цієї справи А. Грок. За ним іде дуже загальний нарис сучасної літератури у славянських народів, написаний проф. тутешнього університету І. Махалєм (ст. 450—546).

Про славянське мистецтво, а саме російське, польське, чеське та південно славянське написав чотирі нарис проф. Ф. Таборський (стор. 547—601).

Огляд славянської музики подав професор пруського університету З. Невділ.

Врешті про славянську журналістику маємо досить велику статтю редактора тутешньої чеської газети: „Politika“ Я. Гейрета (ст. 627—690).

Третя частина агаданого чеського праці спеціально присвячена соціальному (стаття д-ра Шайперк) та огляду славянської туристики (ст. 723—746)—про яку уміщено вісім окремих нарисів.

До книги в кінці додано докладний реєстр річовий та іменний.

З вищезагаданого змісту нової чеської праці про славянщину—видко, що це великий цінна книга, задумана на великий розмір. Про те, як цей план було виконано, словом критичний її погляд подамо нижчим разом. Тут хочемо лиш зазначити, що ця книга безперечно буде велим цінна для українців, бо в ній багато місця присвячено українцям та тим самим офіційно признано самостійність українського народу—як окремого члена в сем'ї славянських націй. Цього принципу додержували майже всі автори поодиноких розвідок, уміщених в книзі „Славянщина“. Тому, що і як скажемо тут про українців та українську справу—ми присвяtimo спеціальному огляду.

А тепер хочемо де-що сказати про історію цієї нової чеської праці.

Одже ініціатива інформаційної брошури про славянщину—вийшла від польських та російських делегатів відомої неославянської конференції у Празі (1908 р.).

З цєю метою ініціатори відразу зложили 3.600 корон на видання ота-

„СОВРЕМЕННЫЙ ТЕАТР“

Хрещатик 31, від з Лютеранської вул. Телефон 3242.

Дирекція арт. Іспер. театр С. Н. ЖДАНОВА та І. Я. ГЛАДОВА.

Сьогодні, 7-го априля 1) **Эдельвейс** — отод на 1 д. Д. Василєвського. П'єса Яде тепер без перерви в театрі „Мозаїка“ в Петербурзі. Нови декорациї худ. Н. Т. Волкова. 2) Знаючи на виключний успіх виставляється далі 50 раз в „Совр. театр“ 2) **Король, дама, вальс** — оперета Чуж-Чужоніца, (музика Пюргамента), що виставляється тепер без перерви в Петербурзі, яка витримала більше 160 вистав. Виключне право вистави належить „Современному театру“. 3) По бажанню публіки поновляється оперета-вальс **Волшебный вальс** з музику, співами і танцями тв. Шингтофа. В антрактах кінематограф—НОВИ КАРТИНИ.

Початок вистав 1-ї—в. 7 год. 2-ї—8-ї год., 3-ї—9-ї год., 4-ї—10-ї год. Місяця номеровані. Нумерація на відрец театральної. Кількість квитків учням обмежено.

Адміністратор Р. А. ГРИНБЕРГ. Режисер І. А. СОЙФЕР.

НА РОЗІ ХРЕЩАТИКА, 31 ТА ЛЮТЕРАНСЬКОЇ.

„СВІТЛА“

З М І С Т:

З біжучого життя: Стара новина. С. Є. Теорія і практика. С. Волох. Видавництво імені С. Ф. Грушевського.

Шкільна хроніка. Критика й бібліографія. Огляд журналі.

Ціна книжки 50 коп.

Передплата на рік 4 карб., За кордон 5 карб.

Передплата приймається в конторі редакції „СВІТЛА“, у Києві, В. Володимирська 93.

Передплачує „Світло“ можна це у Києві: 1) в Українській книгарні, Безаківська 8, 2) в книгарні Л. Н. Вистяка, В. Володимирська 28, 3) в крамничі „Час“, Театральна площа 48, 4) в книгарні С. Череповського, Фундуківська 4, 5) в Харкові, в Українській книгарні, Рыба, 25, 6) в Подолі, в книгарні Г. Маркєвича, ул. Котляревського, 7) в Катеринославі, в книгарні Лозинської, 8) в Одесі, в книгарні „Діло“, Конна 11, 9) в Одесі, в книгарні „Прогісита“, Ніжинська, 53.

Редактор-Видавець Л. Шерстюк.

кої популярної брошури та передали ці гроші друку Крамаржу, яко організаторів неославянського пражського а'танду, прохаючи його про дальнше поагодження цієї справи.

Потім цей проект дістанся до славанської секції пражського «Національного чеського союзу» (Narodni Radъ Ceska). Тут підчас нарад дуже швидко виявилось, що подібної популярної брошури, яка загально інформувала б про сучасну Славянщину, неможливо написати, бо досі немає ніякої великої та фундаментальної праці такого типу та яка б могла бути джерелом для агаданої брошури.

За таких обставин рішено було видати велику систематичну працю, в якій вивази монографічних нарисів було б подано докладний та можливо всесторонній образ сучасної славянщини.

Треба отут зазначити, що після пражської конференції чеський лодовий університет (т. ав. Lidovъ Exteuse—англійському University Extension)—улаштував у Празі великий цикл систематичних вивадищ про славянщину, який тягнувся три роки та у якому було дано огляд славанської антропо-етно-демографічної, культурно-лінгвістичної, географічної, історичної, політичної та літературної боку.

Свого часу я реферував у «Раді» про оці вивадищ та про становище славянських лекторів, які читали у цьому циклу—до українців та української справи. Одже де які з оцих вивадищ (проф. Вілда, Кодлеца, Михала)—увійшли до чеської праці, про яку саме реферуюмо. Можна вельми пожалити, що не були в ній поміщені й всі інші вивадищ, як наприклав культурно-лінгвістичні лекції проф. Янка, антропо-етно-демографічний огляд славянщини проф. Матейки, врешті порівнявчий географічний огляд славянщини—доцента Данеши.

Таким побитом чеська книга «Славянщина» стала б передовим докладнішою та повнішою а далі—більше систематичною та витриманішою.

ПО РОСІЇ.

— Участь духовенства у виборах. Роботи передсборного присутствія, треба думати, влітку будуть припинені. Ієрархи, що беруть участь в передсборній кампанії—митрополит московський Володимир, архієпископ волоський Антоній, архієпископ полтавський Назарій, кишинівський Серафим, подіуть в свої єпархії, щоб мати змогу керувати виборами. Синод дивиться на роль духовенства у виборах, як на справу церкви, і бажає мати в 4-й Думі з'єднаний гурток духовенства, який піддержував би проекти, що торкаються місцевого церковного устрою. Питання про склад літньої сесії і поділення ролів в передсборній кампанії одкладає до того часу, коли повернеться в синод московський митрополит Володимир.

(У. Р.)

— Виборчі права жєнщин. Міністри внутрішніх справ надіслали законодавче міркування 40 членів Державної Думи про надання жєнщинам виборчих прав. Вважючи надання політичних прав невідповідним до побутування складу російської держави, коли його аргументація не промовляє тобі ні до розуму, ні до серця. Одно вже те, що такий супротивник арозмає тебе—і це багато важить. А коли ще він зуміє влучно виказати безобразні місця у письменника і пим примусить його на-ново свою аргументацію переглянути, одкинути одне й посылити інше, то цим безперечно тільки поможє письменникові, дасть йому змогу кращє й виразніше обставити дорогу йому позицію. Доброго супротивника, цього найкращого помічника, найбільш повинен собі бажати кожний переконаний письменник, бо це невідмінна умова для успіху—не тільки зверхнього, а й перед самим собою, того внутрішнього задоволення й самопевности, що може дати тільки провірка на ділі, в боротьбі, своїх думок та аргументації. І пошукати не гріх такого супротивника.

Та звийти його дуже важко. Дуже рідко можна зустріти такого щасливого письменника, що мав би собі задоволення з бажаного супротивника, і не самому Драгоманову судилося сувзяти гіркі думки та невтішу втіху голубити. Неначе навмисне, посилає значайно доля таких супротивників, од яких не наберешся науки. Це вже ніби такий закон світовий, що на його можна нарікати, але одмінити не має спромози. Во коли приятель людини сама собі добірає до душі, то вороги сама знаходяться, сами приходять твою путь, і нема способу арозбити з них добрих ворогів, щоб боротьба з ними давала не саме гірке розчарування та жалі, а справжню втіху, не розвіяну й не силувану. Доводиться з цим миритись і хіба в думках увяляти собі, як би то добре було зустріти такого доброго супротивника. Про його й я зважє мав і коли б мав способ вибрати, то...

В усякому разі ні за що не вибрав би собі за супротивника—д-я Володимира Дорошенка, що в ХІІ кв. Л. Н. Вістника за 1911 р. надрукував критичну статтю, чи—кращє сказати—акт обвинувачєння про мою «Історію українського письменства». Але ж—він сам внаорався і, рад чи не рад,

ві і через це не бажачи порівняння жєнок в політичних правах з мужчинами, міністерство, як пише «Россія», не визнало за можливе ваяти на себе вироблення відповідного законопроекту.

— В справі реформи учительських інститутів. Обер-прокурор синоду подав міністрові фінансів свої міркування з приводу законопроекта про реформу учительських інститутів. Він звертає свою увагу тільки на деякі пункти законопроекта, які, на його думку, мають принципіальне значіння або найбільше відношення до навчання в інституті закону Божого. Обер-прокурор азначає, що в законопроекті зовсім мизнули питання про віросповідання і національність учнів, і визнає за потрібне що хібу поповнити. Визнає також, що в законопроекті промизнули питання і про віросповідання, національність і підданство директора. Далі обер-прокурор вимагає, щоб попечительна рада інститутів складалася із підходящих осіб і при затверженні їх попечитель повинен керуватися особливою інструкцією. Статтю ж про це в законопроекті без азначення віку, віри, національності і освітнього ценза членів попечительної ради од содержувателів інституту треба вважати цілком не придатною. Далі обер-прокурор звертає увагу, що в законопроекті не азначено про інститутську церкву, що там не виважено, що законоучителем в інституті повинна бути особа в священницькому сані. Жалування законоучителем 1350 карб. Обер-прокурор визнає дуже малим і радить збільшити його до 2—2½ тисяч карбованців на рік.

(Р'ць.)

— Тем «проект». Нижегородська губернска газета, яку поширює переважно поляки і кошти на яку рижними заходами добуває губернатор Хвостов, видрукувала цікавий проект, як добувати гроші на губернську газету. Все лихо—в лівій прєсі; коли б цю прєсу знищити, тоді б розкошилася губернська газета. Їву прєсу легко бити,—міркує газета,—треба аробити тільки газету оповістично монополією уряду. Цей спосіб ні трішки не буде тиснути друкованого слова, це буде тільки цілком економічним заходом, але через пір року після заведення цього способу по всій Росії лва прєса буде складатися хіба з двох—трех видань.

Цей заход радить газета, як самий легкий і м'який. Вона пише: не можна спокійно дивитися, як руйнують державу. Боротьба з лівою прєсою,—це зовсім не боротьба з ідеєю. Ліва прєса намагається все зруйнувати, а таке її бажання неможливо звияти ідеєю.

— Закриття школи. На початку цього року була закрита Рогодищенська, гродненської губернії, народна школа, яка була одкрита в 1907 році. Причина—відсутність звязків школи з селянською громадою, яка через це аразу поставилася вороже до неї. Особливо не злюбила її селянє, коли за вчительку у її була призначена одна особа, яка аразу стала на офіційний ґрунт і не ризувалася з селянами. Між ними і вчителькою виникли непорозуміння, які доходили до суду. Коли почали проводити в життя закон про розбавку земель на одруб, селянє зовсім одмовилася од цієї школи, мотивуючи це тим, що їх дітям буде далеко ходити до школи.

«Не мійся можливості...»

Вя тєчєніє послєднїх тижнєв, писємь і адресовь какь оть частїх лїтє, служачїх і общєствєннїх дїятєлє, такь оть рєдкцїи укрєдженї, выражаєтє свій своє сожалєніє обь останнїм мїсєцє послєднїх Кїєвскєх учебнїх округє. Не мїявь можлївостї отьвїтїть какьому нї одьїнствє, позв'ольтє мїнє чєрєз посєредствє вашєй уважєной газєтї прївнєстї всьмь вгнїмь лїтєчємь і укрєдженїємь мою сєрдєчнєю благодарнєсть за їх доброе ко мїнє располєженїє, котормь я тронуть до глубїнї душі і пам'ятї у котормь я наведєдї сохрєаню.

П. Зїювь.

«Не мїявь можливостї...»

Не вже пан Зїювь і ви, пане редакторе, забули правило з Кїрпичниковє, де говориться що «прїдаточное предложение можно сократить лишь в том случае, если подлежащее одно и тоже и в главномъ и в придаточномъ предложенїи»?

Кїрпичников остїлькє важлїва в російськомь життї книга, що, як бачимо, не зваядїть і бувшїм попечителям у неї частїше заглядати!

а мушу про його говорити, хоч би й як неприємно було з таким супротивником розмовляти. Бувають випадки, коли треба перемогти свою нехїть і заходити в розмову з людьми, які особливо неспікаві, але заввають таке становище, що обмивати його не годиться. Таке становище, здається мені, повинно належати критикові єдиного у вас «тєстового» журналу: як не-я, а це ж персона, і даєво обличчя цієї персонї не мене самого обходить, а й усьє, кого з високостї кафедрї своєї навчєє д. Дорошенко.

Навчєє він насамперед мене, до того ж таким тоном, що мене забрало охота придиватися ближче до свого навчителє. Навчєє далї читавий «Л. Н. Вістника», а як це робить він моїм, скажу так, коштом, а не своїмь одгородити од свого навчителє і дати йому змогу а власнимь обличчєм, не захиляючись за чужу спину, вийти на людє. Можу хїбї перепросити, що з де-яких причєн роблю це трохи запізнєвшись.

Власноє обличчє д. Дорошенка... Він безперечно його має—своє обличчє хоч а дрібними, ватє пілкомь індивїдуальними рисами. До цього часу це автор кількох бібліографічних оглядів та рецензїй, прикметних хїба в де-яких невинних вад, які видимо органично поєдїє д. Дорошенка і а якихми він не може собі дати ради. Так, цей автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже любить посылатися на свої праці, не тільки друкованї, але й майбутнї; любить стєжєти за чїстотою української мови, любити випикувати чужї помилки і аживати учених слів та термїнів. Значайно, це не значить, що ті майбутнї праці чим-небудь цікаві, як не значить, що автор їх сам пише чїстою мовою, не робить разом ще більших помилок, а вчених слів та термїнів уживєє до ладу. Це прєсноє невиннє вадє, вчєтєньє—родь недуга, і бубь важливо нї одної праці д. Дорошенка я не знав такої, в якї не було б хоч одної з азначених рис. Щє не давєє, напри, дуже розвесєдїє мене

Шкільне начальство мусіло перевести школу в інше село.

— Григорій Распутін. Цими днями один із товаришів Григорія Распутіна одержав од нього листа, в якому Распутін категорично спростовує газетні чутки про його висилку. Між іншим він пише: із Петербургу я вийхав по своїй волї і незабаром знов повернуся туди. Прем'єр міністр Кокцовєв був до мене ласковий і я не розумію, який про мене доклад він мїг робити. Бог з ним. В Петербурзі я маю бути на початку мая. Треба буде поспїшитися з виданням моєї книжки».

(Г. М.)

Маленький фельетон.

Лист до редакції «Кїєвлянина».

«Коли в редакцію надходить лист з спростованням якої небудь звістки від малограмотної людини, то значайно редакція ту малограмотність виправляє».

Коли ж до редакції від загально відомої особи, що так чи інак приєднає користь певним колам громадянства, надходить лист з висловленням подяки за висловлені громадянством почуття до цієї особи—ніколи ні редакторів, ні комуєсь іншому не прийдє в голову палїтьє придивитися до того, чи грамотно, чи безграмотно написаний той лист.

Це тим більше має місце коли до редакції пише бувшїй попечитель шкільної округи, людина, що як не як, а мусить стояти на сторожі грамотности.

Знати Кїрпичниковє бувшїй попечитель шкільної округи мусить безперечно і легковажєнєа Кїрпичниковєм є злочином, протїя котрого мусить бути вжити найтяжчі карї—«вплоть до увольнєнїя».

Кольєсь і я, вижчєдїєнєнєа, лекковжєно поводїлася з Кїрпичниковєм і ватє не мало єдїнцїє дієствєла.

І увявїть собі тільки, як повинні бути обурєні тепєршїя гімназїстї і гімназїсткї за одержанї єдїнцїє, післє того як прочитали в 93 числї Вашої газєтї листь свого бувшого попечитєля Зїювьє.

Ось той листь:

Письмо в редакцію.

Вя тєчєніє послєднїх тижнєв, писємь і адресовь какь оть частїх лїтє, служачїх і общєствєннїх дїятєлє, такь оть рєдкцїи укрєдженї, выражаєтє свій своє сожалєніє обь останнїм мїсєцє послєднїх Кїєвскєх учебнїх округє. Не мїявь можлївостї отьвїтїть какьому нї одьїнствє, позв'ольтє мїнє чєрєз посєредствє вашєй уважєной газєтї прївнєстї всьмь вгнїмь лїтєчємь і укрєдженїємь мою сєрдєчнєю благодарнєсть за їх доброе ко мїнє располєженїє, котормь я тронуть до глубїнї душі і пам'ятї у котормь я наведєдї сохрєаню.

П. Зїювь.

«Не мїявь можливостї...»

Не вже пан Зїювь і ви, пане редакторе, забули правило з Кїрпичниковє, де говориться що «прїдаточное предложение можно сократить лишь в том случае, если подлежащее одно и тоже и в главномъ и в придаточномъ предложенїи»?

Кїрпичников остїлькє важлїва в російськомь життї книга, що, як бачимо, не зваядїть і бувшїм попечителям у неї частїше заглядати!

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори дивиться крїзь окуляри на всєку дрібноту, що комашєньє ворухнєтєся кїло його нїг. Magister dixit, та й годї!

Значайно, коли цей, за дозволом сказати, магістр бавитьєсь словами, яких значіння для його темне, або зваятєє рекламує свої мертві і живї і ненароженї праці та задовольняє свою бібліографічну свєрблєчку—допїє не тільки смішно. Але коли свїтєлє задал прїєзжєного бібліографа апертає віє на оцінку творів письменства, та ще й по таких виданнєх, як «Залиски Наукового товариства ім. Шевченка» або «Л. Н. Вістник», то—воля ваша—а тут вже не до сміху. Тут вже на плач може азірєтєся...

Во не тільки свої невиннє вадї задовольняє тут автор і не тільки свою нескладу фізіономію показує, а дає й деяку рекомендацію тим виданням, у яких таку завданчєйну критичну суєтність виявляє. Взяти хоча б отий дотєпний дослїд забавки поетїє: чєж не для самого автора відгонїть скандєлом, і менї владєтьє, що д. Дорошенковє варто було б коли вже не себе пожалити, то хоч ті органи, що довірєвало росєрєвувєтє йому свої сторїнки. За д. Дорошенка менї байдуже, а напри, «Л. Н. Вістника» такий шкода...

Звязючи літературнє обличчє д. Дорошенка та агаданї його оргєнїчєнє вадї, я вже наперед мїг до якоїсь мєри увявїти собі змієтє його уваг про «Історію українського письменства». І я не помилувєсь: д. Дорошенка в його статтї я знавшєє стїлькє, що аж

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори дивиться крїзь окуляри на всєку дрібноту, що комашєньє ворухнєтєся кїло його нїг. Magister dixit, та й годї!

Значайно, коли цей, за дозволом сказати, магістр бавитьєсь словами, яких значіння для його темне, або зваятєє рекламує свої мертві і живї і ненароженї праці та задовольняє свою бібліографічну свєрблєчку—допїє не тільки смішно. Але коли свїтєлє задал прїєзжєного бібліографа апертає віє на оцінку творів письменства, та ще й по таких виданнєх, як «Залиски Наукового товариства ім. Шевченка» або «Л. Н. Вістник», то—воля ваша—а тут вже не до сміху. Тут вже на плач може азірєтєся...

Во не тільки свої невиннє вадї задовольняє тут автор і не тільки свою нескладу фізіономію показує, а дає й деяку рекомендацію тим виданням, у яких таку завданчєйну критичну суєтність виявляє. Взяти хоча б отий дотєпний дослїд забавки поетїє: чєж не для самого автора відгонїть скандєлом, і менї владєтьє, що д. Дорошенковє варто було б коли вже не себе пожалити, то хоч ті органи, що довірєвало росєрєвувєтє йому свої сторїнки. За д. Дорошенка менї байдуже, а напри, «Л. Н. Вістника» такий шкода...

Звязючи літературнє обличчє д. Дорошенка та агаданї його оргєнїчєнє вадї, я вже наперед мїг до якоїсь мєри увявїти собі змієтє його уваг про «Історію українського письменства». І я не помилувєсь: д. Дорошенка в його статтї я знавшєє стїлькє, що аж

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори дивиться крїзь окуляри на всєку дрібноту, що комашєньє ворухнєтєся кїло його нїг. Magister dixit, та й годї!

Значайно, коли цей, за дозволом сказати, магістр бавитьєсь словами, яких значіння для його темне, або зваятєє рекламує свої мертві і живї і ненароженї праці та задовольняє свою бібліографічну свєрблєчку—допїє не тільки смішно. Але коли свїтєлє задал прїєзжєного бібліографа апертає віє на оцінку творів письменства, та ще й по таких виданнєх, як «Залиски Наукового товариства ім. Шевченка» або «Л. Н. Вістник», то—воля ваша—а тут вже не до сміху. Тут вже на плач може азірєтєся...

Во не тільки свої невиннє вадї задовольняє тут автор і не тільки свою нескладу фізіономію показує, а дає й деяку рекомендацію тим виданням, у яких таку завданчєйну критичну суєтність виявляє. Взяти хоча б отий дотєпний дослїд забавки поетїє: чєж не для самого автора відгонїть скандєлом, і менї владєтьє, що д. Дорошенковє варто було б коли вже не себе пожалити, то хоч ті органи, що довірєвало росєрєвувєтє йому свої сторїнки. За д. Дорошенка менї байдуже, а напри, «Л. Н. Вістника» такий шкода...

Звязючи літературнє обличчє д. Дорошенка та агаданї його оргєнїчєнє вадї, я вже наперед мїг до якоїсь мєри увявїти собі змієтє його уваг про «Історію українського письменства». І я не помилувєсь: д. Дорошенка в його статтї я знавшєє стїлькє, що аж

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори дивиться крїзь окуляри на всєку дрібноту, що комашєньє ворухнєтєся кїло його нїг. Magister dixit, та й годї!

Значайно, коли цей, за дозволом сказати, магістр бавитьєсь словами, яких значіння для його темне, або зваятєє рекламує свої мертві і живї і ненароженї праці та задовольняє свою бібліографічну свєрблєчку—допїє не тільки смішно. Але коли свїтєлє задал прїєзжєного бібліографа апертає віє на оцінку творів письменства, та ще й по таких виданнєх, як «Залиски Наукового товариства ім. Шевченка» або «Л. Н. Вістник», то—воля ваша—а тут вже не до сміху. Тут вже на плач може азірєтєся...

Во не тільки свої невиннє вадї задовольняє тут автор і не тільки свою нескладу фізіономію показує, а дає й деяку рекомендацію тим виданням, у яких таку завданчєйну критичну суєтність виявляє. Взяти хоча б отий дотєпний дослїд забавки поетїє: чєж не для самого автора відгонїть скандєлом, і менї владєтьє, що д. Дорошенковє варто було б коли вже не себе пожалити, то хоч ті органи, що довірєвало росєрєвувєтє йому свої сторїнки. За д. Дорошенка менї байдуже, а напри, «Л. Н. Вістника» такий шкода...

Звязючи літературнє обличчє д. Дорошенка та агаданї його оргєнїчєнє вадї, я вже наперед мїг до якоїсь мєри увявїти собі змієтє його уваг про «Історію українського письменства». І я не помилувєсь: д. Дорошенка в його статтї я знавшєє стїлькє, що аж

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори дивиться крїзь окуляри на всєку дрібноту, що комашєньє ворухнєтєся кїло його нїг. Magister dixit, та й годї!

«Не маючи можливості особисто поставити панові буюшому попечителєві «кола», дозвольтє, пане редакторе, поставити менї його при помочи вашої газєтї».

— Закінчу свій лист «сїнтакоїсом» пана Зїювьє.

Зїювьє.

Листи з Далекого Сходу.

Справа з Тарасовим святєм.

Є лиш одїєн момент в життї українського громадянства, коли воно показується в людї,—примусує авернути на себе увагу неймовїрного російськєго мїщанїна.

Цей момент—Шевченковє роковїнє.

Шевченковє—всім, навіть росїянам, добре відомє ім'я, тому коли купа людей демонстративно святкує його пам'ятє, говорєє його мовою, сповняєтьєсь його бажаннєми і мрїями, плаче його словами, то самий запеклий ворог українства повинен агодїтїсь, що й та купа людей і її демонстративний вигуп в людє є цілком натуральнє, деталєнє а'вїщєє в самому широкомь розуміннї цього слова.

Не скористувати цього єдиного моменту,—виходило б на весь світ оголосити свою байдужїсть, національнє недбалїсть, покїрєлєву прїєзлєбнєвїсть, а разом з тим й вартїєтє ще гіршої долї, нїж та, яку тепєр маємо.

Але скрїзь, де тільки жєврїє українськє свїдєє життє, і вороги й друзї гуртуютьєсь, влаштуютьє якусь українську демонстрацію й з великою увагою чєкають поважєного моменту.

Навтьє тут, на далєкій чужинї, гуртувалїсь українцї до Тарасового святє, та щось з того й доєє нічого не вийшло.

Прїєзвачєно на 24 лютого, святю одклали на 4 березєля, далї на 10, а тепєр вєє на Великодїний тїждєнь.

Прїєчїна дуже не хїтра: брак українськїх артїстичнїх сил, неможлївє аложити хоч трохї цікаву програму з лєдачїми аматорамї.

Хто хотїв би,—не має часу, або якєсь скрутєє становищє перешкоджає, а в кого а час, то сором сказати, дуже коритьє погратї а бїлардї, в лотє, побїгати з дїєчачамї; де-хто починає виводити на сцену «контра»—головний фактор мїщанськєго жївогїя. А хор українськїх хор і доєє лишєтьєсь неагуртованим.

Одже вийде, що українцї на Далєкомь Сходї в мїстї Нїкольськє Уєурєдєннє—такї прєговатьє найкорїснїшїй і єдїний момент, де на нас звертаютьє увагу навтьє нашї «ворогї» й «добрі людє»—то б то братї великоросїє...

По інших мїсєцєвєстєх робота йдє жєвнєє.

Наприклад в сєлї Сєаськомь українськїй гурток дуже жєвєє звязєє а роботу.

Нїякоголїшєа причїна, що там по свїєтєх прїєзвєє бїльш певнїй єлємєнт, дїєсно євнєчєний, національнє свїдомїй, тут жє вєлєа «галатєрєнєстє», «Клуба», «маскарєдї».

Цїкаво щє азначити в Нїкольськомь такє орїгїнальнє а'вїщєє.

Щє б то лютоє в кнїгозбїрнї Народного Дому і побачив а'вїшу такоєго змієту: «Тільки двї гастролї 25-го і 26-го лютого дасть відомєа

був солідний «Л. Н. Вістник», коли я в йому вичитав Дорошенкову характеристику поетів, «що бавляться з «гіменом»: необачні, вони й не гадають собі, що невиспущє око нашого бібліографа прєсвїтєлє їх навтьє за пим вельми-поетичним, як думає д. Дорошенко, ділом... І все одє робить наш автор бібліографічних оглядів та рецензїй дуже суєтливо, а усякіма наукузваннями на адресу авторів та разом із страшенно гелєртерськимь виглядом, з мїною заклопотаного вчєного, що з гори д

поранено 250. Стрільба почалась, коли робітники подавали прохання. Сподіваються з приводу цього запитання в Думі.

Всякі звістки.

ЛОДЗЬ. У Маріонітському костелі, коли виходив еп. Голембіовський, кинулось до нього до 100 жінок під проводом відомої Масталерж, стали на коліна і в істеричним криком почали його вітати. Цих жінок вже виводили з костелу раніше за такі виступи, але вони не перестали ходити за ксьондзом. Усвідомивши ніякі не помогли і поліція арештувала до 100 жінок, яких скоро випустила.

ВАРШАВА. Друкарка при управлінні варш.-віден. залізничі закривається. Усі замовлення передано експедиції заготовлення державних паперів у Петербурзі.

(Власн. кор.)

ПЕТЕРБУРГ. Синод, по докладу митрополита Флавіана, постановив за статтю про Толстого увільнити проф. Екземпларського.

Правління університету увільнило 338 студентів, які не заплатили за право вчення.

Забастувало 500 робітників машинобудівельного заводу Семенова.

По відомостям пуджовської обсерваторії в августі 1914 року буде повне затемнення сонця, яке видно буде і в Росії.

МОСКВА. З Двинська повідомляють, що дочка чиновника Я., гімназистка, подала скаргу на свого батька, що він знасилував її і потім жив з нею. Менша її сестра живе з двома різними братами. Справу передано судовому слідству.

МІКОЛАЙВ. Газету „Николаевская Почта“ оштрафано на 300 карб. за замітку про нещастя з робітником на судобудівельному заводі.

ЗА БОРДОНОМ.

Італійсько-турецька війна.

ПЕТЕРБУРГ. З Відня повідомляють: Надійшли звістки, що італійська ескадра в 27 суден почала бомбардувати Дарданелли. В ескадрі чотирі броненосці, 20 мінноносці і 3 транспортні. Форти одстрілювались. Двоє італійських суден бомбардували Ваті—головний город Самоса. При вході в Дарданелли задержано багато комерційних суден. В Дарданеллах турки пустили плаваючі міни.

Єсть відомості, що турецьким флотом зроблено невелику шкоду. В італійців ніби то вийшло з строю двоє суден. На думку петербурзьких дипломатів бомбардування Дарданелл матиме великі наслідки. Великі держави, обстоючи інтереси торгівлі, проти розширення театру війни. Сподіваються наради представників великих держав про необхідність взяти активних заходів.

Всякі звістки.

ПАРИЖ. Авіатор Джон Вереп піднявся в Версалі на аероплані, щоб дивитись на затемнення сонця. З висоти 200 метрів аероплан упав, і авіатор убився. Зразу думали, що з авіатором стався втретє асопелексі, але потім виявилось, що він покінчив з життям самогубством через інтимні причини. Він підняв обидві руки вгору, і машина, зоставшись без керування, упала на землю.

ПЕТЕРБУРГ. „Нов. Вр.“ повідомляє, що Хуансіа оповісти Нанкін на військовому становищі. Торгівля припинилась. Багато арештовано. Покарано коло 200 душ. В горді виважено японських десант.

Поміж військом, яке стоїть в Шанхай, неспокойно. Губернатор сам застрелив п'ятьох верховодів.

В Лхасі був бій тибетців з китайцями. Повстали всі тибетці. Вагатових китайців убито. Ті що, позоставалися живими, разом з своїм абманем сховались в домі брата далайлами.

Театр і музика.

Український театр. Сьогодні в театрі д. Сидорського йде „Укралене щастя“ Ів. Франка; п'єса ця у київській публіки має гарний успіх.

Театр „Соловцов“. Перша гастроль групи П. Самойлова пройшла з великим художнім успіхом і зібрала майже повний театр. Йшла п'єса „Весенній потік“. Крім самого д. Самойлова, прекрасного артиста, віділяються д.д. Борін, Реутов, Стефанов і д.к. Велозерська та Сешаня. Вагалі, ансамбль дуже гарний і підібраний з талановитих артистів.

Сьогодні йде етюд „Красній дв'яток“ і ком. Г. Запольської—„Іх Четверо“.

Про лист д-ія Гетманця.

(В № 63 „Ради“).

Велике здивування викликає цей лист. Некомпетентному читачеві, котрий в сфері свого національного життя звик з великого керуватись вказівками своєї преси, закиди д-ія Гетманця студентському хорві можуть на перший погляд здатись справді настільки серйозними, що мимовільно виключать вороже відношення до хорів під впливом ображеного національного почуття.

Але у людини, що знайома з закладною стороною справи, цей лист викликає тільки велике обурення, як безпідставність пострілів, так і тим методом,

якого вжив автор листа, щоб знайти потрібні підвалини задля своїх, дуже хистких, висновків.

Д-ія Гетманець, пишучи „під яким вражінням од ювілейного студентського концерту“, попракає студ. хор в „нехтуванні української народної і взагалі української музики і в „нетаптовому відношенні до українського громадянства“, він буде свої постріли на підставі тільки 2-х одділів, складених з творів зах.-європ. і російських композиторів, намісне поминаючи третій виключно український одділ. Кажу: намісне, бо знаю, що д. Гетманець третього одділу не чув, бо пішов додому після виконання другої пісні цього одділу „Могила“. Він позипсував, скільки номерів було виконано в перших двох одділах, а третій відділ пропустив, бо коли б довелось і його вглядіти, то б авторів не можна було робити своїх „висновків“ і він мусів би признатись, що в цьому 3-му одділі по програмі і на біс було виконано 10 українських номерів, не лічучи вже solo. Д. Г. не дав собі праці дослухати концерт до кінця, а не знайшовши в тому, що чув, жодної україн. пісні, запитує, чим пояснити це нехтування україн. пісні, і потім ще додає про нехтування до укр. громадянства, забуваючи, що такий пострік не можна робити без певних підстав до того...

Але коли б д. Г. дослухав всю програму, коли б він довів свою статистику до кінця та коли б він залав собі роботи хоч подивитись у газетні рецензії та замітки, коли б взагалі знав всю попередню діяльність хора, то може тоді і не казав би ні про не повагу до нашої пісні, ні про підливання води на колеса млина д-ія Струве, ні про нехтування до нашого громадянства. Коли б він не замочував відомих фактів, то мусів би признатись, що укр. пісня для хорів не тільки terra cognita, але й улюблена, поважана, що до неї студ. хор ставився завжди також серйозно, як і до всієї взагалі своєї програми, і не віддає преференсу великоруській пісні (до якої між иншим д. Г. хоче зарахувати її твори Мендельсона, Рейсчера, Зандера і инш. (?)).

З доручення хора ст—в им. св. Володимира хорист Кость Кравченко.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів.)

Г. ХОРОЛ (на Полтавщині). Хорол засновано, як значиться в російських календарях, в 1654 році, деб-то в році прилучення України до Росії. Раніш це місто звалось не Хорол, а Хруль (як кажуть старі люди) від імени татарського шатра. Людності в Хоролі тепер коло 12 тисяч; дівоча гімназія, реальна школа (5 класів), учительська курен, одна 4-х класова хлоп'яча школа, дві двохкласові, одна дівоча городська однокласова і п'ять церковно-парахвильних. „Простих будів“ в Хоролі немає, і всякі вистави й концерти відбуваються в помешканні повітового з'їзду, а на осейн цього року буде готовий народний дім, котрий буде урочистий на кошті „Попечительства о народній тревности“.

Людність міста—українці; балачка одержана, звичай і навіть пісня—все аберглоє українське.

Років три тому в Хоролі не знали, що то Україна, не знали, що є своя література, а тепер багато, особливо молоді, зачитується своєю літературою. Були спроби винисувати через тутешні книгарні українські книжки, щоб показати, як книжки розходяться, але це кингарне не заохочувало, бо мало заробітку; на „любкові“ далеко більше! А спочатку цього року один добродійний вивисав на свої кошті книжок карбованців на півтора і адав їх в кингарню, подаючи за продаж кингареві 10 проц.

Як уже згадувалось в „Раді“, Хорольське музично-драматичне т-во після 4-х річної сплячки прокинулось. 11 лютого були вибори членів правління, але і досі нема затверження від п. Губернатора. Думали скликати зібрання членів і влаштувати для їх вечір, але п. справник не дозволив новому правлінню, бо воно ще не затвержене, а старому не дозволив через те, що воно старе.

27 марта був влаштований приватним людьми літературно-музичний вечір на користь народнього дому. З програмою цього вечора прийшлося дуже трудно. Коли в програмі було введено: „Сам собі пав“, „Троєженець“, „Горе поета“, і т. и. Справник відмовився клопотати перед п. Губернатором про дозвіл, а за декларацію і читання порадив звернутись за дозволом до п. Попечителя київської шкільної Округи, довелось його обминути, але хоч п. Губернатор і дозволив вечір, а п. Попечитель Округи відповів, що це не його діло, і п. Справник програму переробив. На вечір було виконано тільки українські пісні, і українські вірші, а також грав на бандурі бандурист д. Ткаченко. Вечір пройшов гарно. Чистого прибутку 48 карб. 43 коп.

В Хорольському селсько-господарському журналі, редактор котрого дуже вороже ставився до українців, була вміщена замітка про Т. Г. Шевченка російською мовою, в котрій коротенько розказано біографію поета і закликалось громадянство жертвувати на пам'ятник йому. П. Справник журнал конфіскував, і тільки через три дні дозволив розіслати, а на автора заміток довіс п. Губернаторові, бо він, мов, не мав уповноважен-

ня писати заклик про жертви на пам'ятник.

Свянка у нас почалась ще перед Великоднем, але дощі, морози, сніг та холод і досі не дали кочити. Життя хороше поправилось, завезеніло.

СЕЛО БЛУХІВКА, Костянтинградського повіту (на Полтавщині). Вистави. З незадовго часу гуртком місцевих і запрошених із сусідніх сел інтелігентів почалось впорятжати тут українські драматичні вистави. За браком відповідного помешкання—ці вистави відбувались в залі волосного правління. Але через те, що зала пуста, всі очі не могли попадати на вистави. Крім того, через по-ж саму причину страждає і матеріальний бік гуртка, бо в результаті кожної вистави тільки і можна було сподіватись дефіциту.

Щастя Боже блухівським артистам захити як найбільшого успіху і прихильності у місцевих селян, котрі в давних давах вищої розваги не знають, окрім чарки.

Бажаю-б також було впорятжати вистави на користь різних українських цілей, як от приміром на пам'ятник Шевченкові. Це велике для всіх ім'я несамохит би викликало у селян бажання дозватися про нього докладніше. А впорядчики могли-б задовольнити цю цікавість складенням аркушів для селян рефератом, прочитаним перед початком вистави.

На 8 априля готуються до постановки на сцені другої дії „Царициних черевичків“ і „По рекаї“ Крошвинського.

Листування редакції.

Д-ю П. О. С. Х. Чикаленко вийав днів на десять на Херсонщину.

Д-ю С. Шубі. Література по кооперації велика. Українською мовою є такі книжки: С. Бородавський Про креативні кооперації, ч. 7 к. Доманський В. Товарніскі краміниці ч. 5 к. Когут Л. Хліборобські спілки на Буковині ч. 5 к. Курилас А. Про молочарські спілки, ч. 25 к. Левіцький М. Спілкова умова для хліборобських спілок ч. 10 к. і баг. инших. Крім того, по селсько-госп. кооперації часто друкуються статті в „Раді“. Все це можна вивисати з „Української книгарні“ Київ, Безаківська, 8.

Російські книжки: Меркулов і Хейсін. Потребительські спілки ч. 1 р. 50 к. Тогоміцин С.-х. кооперація, ч. 2 карб. Анциферов. Кооперация в селському хозяйстві, ч. 2 карб. Чупров. Дрібний кредит і кооперація, ч. 1 карб. Виписати можна з книгарні Ізиковського. Вив. Хрещатик, 29 3 журналі можна порадити Вам „Висінь Кооператив“. С.-Петербург, ул. Жуковського, 38. Коштує на рік 4 карб.

Справочний одділ.

Календарні відомості. Субота, 7-го Априля. Св. Георгія еп., пр. Данила, прмч. Акилина, мч. Руфими. Сх. сон. 4 г. 58 хв., зах. сон. 7 г. 1 хв. Театр гор. нар. доу. „Укралене щастя“.

Роспис ходу поїздів.

(з 15 окт. 1911 р.)

Table with 3 columns: Півден.-Зах. залізні. дор., Оходить в Київ, Прибуває до Києва. Lists train routes and schedules between Kyiv and other cities like Odessa, Lviv, and Kharkiv.

Table with 3 columns: Скорий I, II, III клас. Бriansk-Moskva, С.-Петербург. Lists train routes and schedules between various cities.

Редактор В. Яновський. Видавець С. Чикаленко.

Оповідни.

Лікарі та Лікарні

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПЕРОДІЛЬ М. І. Дмитрієвої-Личевської. Під догляд лік.-опец. Прийм. породиль у воляку шору. Мар.-Бжогонітська 44.

Зуб на лі-Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорізна хариз. Бр. Тетельбаум, 24. Прийм. лікар-опец. 9 год. р. до 9 г. в. Пломб. 50 к., вприс. зуб. без боазі 1 р. Штучні зуби 1 р.

КАБІНЕТ ЗУВНОГО Дем'яновича Цигури Гоїни, пломбуйання і вставл. штучн. зуб. Прийм. 9-12, 3-6 годнів. Нестернівська, 36.

Приймається передплата на 1912 рік на часопись

„ДІЛО“

Виходить що-дня. Передплата на рік для Російської України 44 корони, на пів року 22 корони; за зміну адреси 50 сотиків.

Адреса редакції: Галичина, Львів, Ринок ч. 10. Oesterreich Lemberg.

Приймається передплата на Записки Наукового Товариства імени ШЕВЧЕНКА.

Наукова часопись, присвячена передусім українській історії, філології й етнографії. Виходить у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Адр. Львів Галичина, ул. Сувицького ч. 21. Lemberg Oesterreich. Ціна на рік 6 карб., окреме число 1 карб. 5-611-0

10 рік існування. 1912. 10 рік існування.

Приймається передплата на щомісячник „Українische Rundschau“ („Український Огляд“).

„U. R.“ виходить у Відні, в Австрії, на німецькій мові, і подає систематичний огляд життя усього українського народу. Плата за рік (з доставкою) для Росії 4 карб. (Можна частками, по 2 чи по 1 карб.) Окремі №№ 35 коп. Передплата приймається в книгарні Літер.-Наук. Вісті.—Велика Володимирська 28.

Приймається передплата на 1912 рік на українську двохтижневу часопись з малюнками

ДНІПРОВІ ХВИЛІ

Рік видання другий.

Виходить у Катеринославі з початку і в середині кожного місяця по такій програмі: 1) Статті про громадські справи; 2) вірші й оповідання; 3) науково-популярні статті про селське господарство, про промисловість, про старі часи на Україні, про пам'ятки нашої старовини і т. инш.; 4) про українське письменство і про освіту на Україні; 5) останні звістки українського життя у нас і в Галичині; 6) новини нашого письменства; 7) дописи; 8) листування редакції. Особливу увагу звертають „Дніпрові Хвилі“ на ознаки українського життя в Катеринославі. Передплата на рік (з пересилкою) 2 руб. 40 коп., на півроку 1 руб. 20 коп., на 3 місяці 60 коп. Кожний номер нарізно 10 коп. Передплатникам, що заплатили в 1911 році більш як 2 руб. 40 к., злишок зрештовується на 1912 рік. Пробні номери висилаються за дві 7-коп. марки. Гроші треба посылати на адресу: Катеринославі, Проспект, книгарня М. Лозинської для редакції „Дніпрових Хвиль“; абож; Катеринославі, Московська вулиця, 7. К. Е. Котулу Редактор-видавець К. КОТОВ.

КВАТИРІ. Сотель „Україна“ віддано в найми КИМ-НАТИ по міс. і надобу, велорого Бульв.-Кур., 34

ПРАЦЯ

Шукаю УКРАЇНКУ для ваччення двоох дитей німецькій (або французькій) і українській мовам. Звертатися в Новоросійськ, до єлени Васил. Ерастової. 4-226-1

Слухач Київськ. Гесподар. Курсіа ХЛІВРОВ-ПРАКТ. шукає на літо праці. Знає штоволство. Київ, Тургівська 9, ред. „Раді“. Лудевичу. 2-227-1

ВСЯКІ

В Новочернаському

„Раді“ продається в розрід в книгарні Цимоніа на Платонському проспекті.

ВИДАВНИЦТВО „ВІК“ новим виданням випустило БОРИСА ГРИНЧЕНКА.

- 1. Без хліба,—ціна 3 коп. 2. Хата,—ціна 5 коп.

Склад видання в Українській Книгарні,—Київ, Безаківська, 8. 10-200-9

7 в. Оселедці 7 в. НОРОВСЬКІ НОВОГО ВЛОВА, ніжного смаку, малозольні 7 к. штука. Маг. „ВАСИЛІНА“ Вал. Василівська 5. 50-221-4